

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مجموعه قوانین و مقررات تجارت الکترونیک

[به انضمام آیین نامه ارائه خدمات الکترونیک قضایی مصوب ۱۳۹۱ و

دستورالعمل ضوابط و شرایط تأسیس فعالیت و انحلال مشخصات الکترونیک قضایی مصوب ۱۳۹۲]

تدوین:

گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

انتشارات چتر دانش

عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام
	Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	مجموعه قوانین و مقررات تجارت الکترونیک [به انضمام آیین‌نامه ارائه خدمات...مصوب ۱۳۹۲]/تدوین گروه علمی موسسه آموزش عالی چتر دانش.
مشخصات نشر	تهران: چتر دانش، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	۹۹ ص؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
شابک	۹-۲۶۲-۴۱۰-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی : فیبا	
موضوع	بازرگانی الکترونیکی -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	Electronic commerce -- Law and legislation -- Iran
شناسه افزوده	موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش. گروه علمی
رده بندی کنگره	KMH۹۱۴ ۱۳۹۷
رده بندی دیویی	۳۴۶/۵۵۰۷
شماره کتابشناسی ملی	۵۴۵۲۲۲۴

نام کتاب	مجموعه قوانین و مقررات تجارت الکترونیک [به انضمام آیین‌نامه ارائه خدمات...مصوب ۱۳۹۲]
ناشر	چتر دانش
تدوین	گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش
نوبت و سال چاپ	دوم - ۱۴۰۰
شمارگان	۵۰۰
شابک	۹-۲۶۲-۴۱۰-۶۰۰-۹۷۸
قیمت	۶۰۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خم‌نیری جاوید(اردیبهشت‌شمالی)، پلاک ۸۸

تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳

پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com

کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آن‌ها از یک سو و تناسب آن‌ها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت‌گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منصه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

۷	قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۱۷
۷	باب اول: مقررات عمومی
۷	مبحث اول: در کلیات
۷	فصل اول: قلمرو و شمول قانون
۷	فصل دوم: تعریف
۹	فصل سوم: تفسیر قانون
۱۰	فصل چهارم: اعتبار قراردادهای خصوصی
۱۰	مبحث دوم: در احکام «داده پیام»
۱۱	مبحث سوم: «داده پیام» مطمئن
۱۱	فصل اول: امضاء و سابقه الکترونیکی مطمئن
۱۱	فصل دوم: پذیرش، ارزش اثباتی و آثار سابقه و امضای الکترونیکی مطمئن
۱۲	مبحث چهارم: مبادله «داده پیام»
۱۲	فصل اول: اعتبار قانونی ارجاع در «داده پیام»، عقد و اراده طرفین
۱۲	فصل دوم: انتساب «داده پیام»
۱۳	فصل سوم: تصدیق دریافت
۱۴	فصل چهارم: زمان و مکان ارسال و دریافت «داده پیام»
	باب دوم: دفاتر خدمات صدور گواهی الکترونیکی (Certification Service Provider)
۱۵	باب سوم: در قواعد مختلف
۱۵	مبحث اول: حمایت‌های انحصاری در بستر مبادلات الکترونیکی
۱۵	فصل اول: حمایت از مصرف‌کننده (Consumer Protection)
۱۹	فصل دوم: در قواعد تبلیغ (Marketing)
۱۹	فصل سوم: حمایت از «داده پیام»‌های شخصی (حمایت از داده Data Protection)
۲۱	مبحث دوم: حفاظت از «داده پیام» در بستر مبادلات الکترونیکی
	فصل اول: حمایت از حقوق مؤلف (Author's Right/ Copyright) در بستر
۲۱	مبادلات الکترونیکی

۲۲	فصل دوم: حمایت از اسرار تجاری (Trade Secrets).....
۲۲	فصل سوم: حمایت از علائم تجاری (Trade Names).....
۲۲	باب چهارم: جرایم و مجازات‌ها.....
۲۲	مبحث اول: کلاهبرداری کامپیوتری.....
۲۳	مبحث دوم: جعل کامپیوتری.....
۲۳	مبحث سوم: نقض حقوق انحصاری در بستر مبادلات الکترونیک.....
۲۳	فصل اول: نقض حقوق مصرف‌کننده و قواعد تبلیغ.....
۲۴	فصل دوم: نقض حمایت از «داده‌پیام»‌های شخصی / حمایت از داده.....
۲۵	مبحث چهارم: نقض حفاظت از «داده‌پیام» در بستر مبادلات الکترونیکی.....
۲۵	فصل اول: نقض حق مؤلف.....
۲۵	فصل دوم: نقض اسرار تجاری.....
۲۵	فصل سوم: نقض علائم تجاری.....
۲۶	فصل چهارم: سایر.....
۲۶	باب پنجم: جبران خسارت.....
۲۶	باب ششم: متفرقه.....
	قانون تعیین تعرفه های خدمات مرکز توسعه تجارت الکترونیکی مصوب
۲۸	۱۳۹۳/۳/۲۰.....
	آیین‌نامه توسعه خدمات الکترونیکی دستگاه‌های اجرایی مصوب ۱۳۹۳/۴/۱۰
۲۹	شورای عالی اداری.....
۲۹	پیوست آیین‌نامه توسعه خدمات الکترونیکی دستگاه‌های اجرایی.....
	آیین‌نامه گسترش بهره‌برداری از خدمات پول الکترونیک مصوب ۱۳۸۴/۵/۵
۳۸	هیئت وزیران.....
	آیین‌نامه اجرایی ماده ۳۲ قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۶/۶/۱۱ هیئت
۴۰	وزیران.....
۵۰	آیین‌نامه اجرایی ماده ۴۸ قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۴/۵/۲ ...
۵۲	برنامه جامع تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۴/۵/۵ هیئت وزیران.....

آیین‌نامه اجرایی ماده ۷۹ قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۵/۹/۱۲ هیئت وزیران	۶۵
آیین‌نامه اجرایی مواد ۳۸ و ۴۲ قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۳/۱۰/۹	۶۷
آیین‌نامه نظام بانکداری الکترونیکی مصوب ۱۳۸۶/۱۲/۲۲ هیئت وزیران ...	۶۸
آیین‌نامه ارائه خدمات الکترونیک قضایی مصوب ۱۳۹۱/۳/۲۲ رئیس قوه قضاییه	۷۶
دستورالعمل ضوابط و شرایط تأسیس، فعالیت و انحلال دفتر خدمات الکترونیک قضایی مصوب ۱۳۹۲/۲/۲۸	۸۰
فصل اول: تعاریف	۸۰
فصل دوم: تشکیلات و کارکنان دفتر	۸۰
فصل سوم: اداره کل خدمات الکترونیک قضایی و شورای مشورتی	۸۲
فصل چهارم: کانون دفاتر خدمات الکترونیک قضایی	۸۳
فصل پنجم: مقررات اداری و انتظامی	۸۵
تصویب‌نامه راجع به موارد فقدان حق انصراف مصرف‌کننده به علت شرایط خاص کالا و خدمات به شرح مندرج در بند «د» ماده ۳۸ قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۳/۱۰/۹ هیئت وزیران	۸۸
مصوبه هیئت وزیران در خصوص سیاست تجارت الکترونیکی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۸۱/۲/۲۹	۹۰
اساسنامه مرکز توسعه تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۸/۶/۴ هیئت وزیران	۹۵

قانون تجارت الکترونیکی مصوب ۱۳۸۲/۱۰/۱۷

باب اول: مقررات عمومی

مبحث اول: در کلیات

فصل اول: قلمرو و شمول قانون

ماده ۱- این قانون مجموعه اصول و قواعدی است که برای مبادله آسان و ایمن اطلاعات در واسطه‌های الکترونیکی و با استفاده از سیستم‌های ارتباطی جدید به کار می‌رود.

فصل دوم: تعریف

ماده ۲-

الف- «داده‌پیام» (Data Message): هر نمادی از واقعه، اطلاعات یا مفهوم است که با وسایل الکترونیکی، نوری و یا فناوری‌های جدید اطلاعات تولید، ارسال، دریافت، ذخیره یا پردازش می‌شود.

ب- «اصل‌ساز» (Originator): منشأ اصلی «داده‌پیام» است که «داده‌پیام» به وسیله او یا از طرف او تولید یا ارسال می‌شود اما شامل شخصی که در خصوص «داده‌پیام» به‌عنوان واسطه عمل می‌کند نخواهد شد.

ج- «مخاطب» (Addressee): شخصی است که اصل‌ساز قصد دارد وی «داده‌پیام» را دریافت کند، اما شامل شخصی که در ارتباط با «داده‌پیام» به‌عنوان واسطه عمل می‌کند نخواهد شد.

د- «ارجاع در داده‌پیام» (By Reference Incorporation): یعنی به منابعی خارج از «داده‌پیام» عطف شود که در صورت مطابقت با ماده ۱۸ این قانون جزئی از «داده‌پیام» محسوب می‌شود.

ه- «تمامیت داده پیام» (Integrity): عبارت است از موجودیت کامل و بدون تغییر «داده‌پیام». اعمال ناشی از تصدی سیستم از قبیل ارسال، ذخیره یا نمایش اطلاعات که به‌طور معمول انجام می‌شود خدشه‌ای به تمامیت «داده‌پیام» وارد نمی‌کند.

و- «سیستم رایانه‌ای» (System Computer): هر نوع دستگاه یا مجموعه‌ای از دستگاه‌های متصل سخت‌افزاری- نرم‌افزاری است که از طریق اجرای برنامه‌های پردازش خود کار «داده‌پیام» عمل می‌کند.

ز- «سیستم اطلاعاتی» (System Information): سیستمی برای تولید (اصل‌سازی)، ارسال، دریافت، ذخیره یا پردازش «داده‌پیام» است.

ح- «سیستم اطلاعاتی مطمئن» (System Secure Information): سیستم اطلاعاتی است که:

- ۱- به نحوی معقول در برابر سوءاستفاده و نفوذ محفوظ باشد.
- ۲- سطح معقولی از قابلیت دسترسی و تصدی صحیح را دارا باشد.
- ۳- به نحوی معقول متناسب با اهمیت کاری که انجام می‌دهد پیکربندی و سازماندهی شده باشد.
- ۴- موافق با رویه ایمن باشد.

ط- «رویه ایمن» (Secure Method): رویه‌ای است برای تطبیق صحت ثبت «داده‌پیام» منشأ و مقصد آن با تعیین تاریخ و برای یافتن هرگونه خطا یا تغییر در مبادله، محتوا و یا ذخیره‌سازی «داده‌پیام» از یک زمان خاص. یک رویه ایمن ممکن است با استفاده از الگوریتم‌ها یا کدها، کلمات یا ارقام شناسایی، رمزنگاری، روش‌های تصدیق یا پاسخ برگشت و یا طرق ایمنی مشابه انجام شود.

ی- «امضای الکترونیکی» (Electronic Signature): عبارت از هر نوع علامت منضم شده یا به نحو منطقی متصل شده به «داده‌پیام» است که برای شناسایی امضاکننده «داده‌پیام» است که برای شناسایی امضاکننده «داده‌پیام» مورد استفاده قرار می‌گیرد.

ک- «امضای الکترونیکی مطمئن» (Secure/Enhanced/Advanced Electronic Signature)

هر امضای الکترونیکی است که مطابق با ماده ۱۰ این قانون باشد.

ل- «امضاکننده» (Signatory): هر شخص یا قائم‌مقام وی که امضای الکترونیکی تولید می‌کند.

م- «شخص» (Person): اعم است از شخص حقیقی و حقوقی و یا سیستم‌های

رایانه‌ای تحت کنترل آنان.

ن- «معقول» (سنجش عقلانی)، (Reasonableness Test): با توجه به اوضاع و احوال مبادله «داده‌پیام» از جمله: طبیعت مبادله، مهارت و موقعیت طرفین، حجم مبادلات طرفین در موارد مشابه، در دسترس بودن گزینه‌های پیشنهادی و در آن گزینه‌ها از جانب هر یک از طرفین، هزینه گزینه‌های پیشنهادی، عرف و روش‌های معمول و مورد استفاده در این نوع مبادلات، ارزیابی می‌شود.

س- «مصرف‌کننده» (Consumer): هر شخصی است که به منظوری جز تجارت یا شغل حرفه‌ای اقدام می‌کند.

ع- «تأمین‌کننده» (Supplier): عبارت از شخصی است که بنا به اهلیت تجاری، صنفی یا حرفه‌ای فعالیت می‌کند.

ف- «وسایل ارتباط از راه دور» (Means Of Distance Communication): عبارت از هر نوع وسیله‌ای است که بدون حضور فیزیکی همزمان تأمین‌کننده و مصرف‌کننده جهت فروش کالا و خدمات استفاده می‌شود.

ص- «عقد از راه دور» (Distance Contract): ایجاب و قبول راجع به کالاها و خدمات بین تأمین‌کننده و مصرف‌کننده با استفاده از وسایل ارتباط از راه دور است.

ق- «واسط بادوام» (Durable Medium): یعنی وسایل که به‌موجب آن مصرف‌کننده شخصاً «داده‌پیام»‌های مربوطه را بر روی آن ذخیره کند از جمله شامل فلاپی دیسک، دیسک فشرده، دیسک سخت و یا پست الکترونیکی مصرف‌کننده.

ر- «داده‌پیام‌های شخصی» (Private Data): یعنی «داده‌پیام»‌های مربوطه به یک شخص حقیقی (موضوع «داده» Data Subject) مشخص و معین.

فصل سوم: تفسیر قانون

ماده ۳- در تفسیر این قانون همیشه باید به خصوصیت بین‌المللی، ضرورت توسعه هماهنگی بین کشورها در کاربرد آن و رعایت لزوم حسن نیت توجه کرد.

ماده ۴- در مواقع سکوت و یا ابهام باب اول این قانون، محاکم قضایی باید

بر اساس سایر قوانین موضوعه و رعایت چهارچوب فصول و مواد مندرج در این قانون، قضاوت نمایند.

فصل چهارم: اعتبار قراردادهای خصوصی

ماده ۵- هرگونه تغییر در تولید، ارسال، دریافت، ذخیره و یا پردازش داده پیام با توافق و قرارداد خاص طرفین معتبر است.

مبحث دوم: در احکام «داده پیام»

- نوشته، امضاء اصل

ماده ۶- هرگاه وجود یک نوشته از نظر قانون لازم باشد، «داده پیام» در حکم نوشته است مگر در موارد زیر:

الف- اسناد مالکیت اموال غیرمنقول.

ب- فروش مواد دارویی به مصرف کنندگان نهایی.

ج- اعلام، اخطار، هشدار و یا عبارات مشابهی که دستور خاصی برای استفاده کالا صادر می‌کند و یا از به کارگیری روش‌های خاصی به صورت فعلی یا ترک فعل منع می‌کند.

ماده ۷- هرگاه قانون، وجود امضاء را لازم بداند امضای الکترونیکی مکفی است.

ماده ۸- هرگاه قانون لازم بداند که اطلاعات به صورت اصل ارائه یا نگهداری شود، این امر یا نگهداری و ارائه اطلاعات به صورت داده پیام نیز در صورت وجود شرایط زیر امکان پذیر می‌باشد:

الف- اطلاعات موردنظر قابل دسترسی بوده و امکان استفاده در صورت رجوع بعدی فراهم باشد.

ب- داده پیام به همان قالبی (فرمتی) که تولید، ارسال و یا دریافت شده و یا به قالبی که دقیقاً نمایشگر اطلاعاتی باشد که تولید، ارسال و یا دریافت شده، نگهداری شود.

ج- اطلاعاتی که مشخص کننده مبدأ، مقصد، زمان ارسال و زمان دریافت داده پیام می‌باشند نیز در صورت وجود نگهداری شوند.